

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีปกครอง

โดย : ร้อยตำรวจโทธรรมณู สมศักดิ์

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีที่เสนอ 2540

วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีปกครอง ตามหลักกฎหมายปกครองเป็นวิธีการที่ได้กำหนดขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น ให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำทางปกครองอันเป็นการชั่วคราว ก่อนที่จะมีการพิพากษาคดีปกครอง โดยการร้องขอให้ระงับการดำเนินการตามคำสั่งทางปกครองนั้นไว้ก่อนเป็นการชั่วคราว

ในประเทศต่าง ๆ ที่มีศาลปกครองอันแยกออกมาเป็นเอกเทศจากศาลยุติธรรม ดังเช่นประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันก็ได้กำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาคดีปกครองไว้เช่นกัน ซึ่งโดยหลักการทั้งสองประเทศจะมีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นแล้ว จะพบว่าไม่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง เพียงแต่จะแตกต่างกันบ้าง ทั้งนี้สืบเนื่องจากแนวความคิดและวิวัฒนาการทางกฎหมายมหาชนหรือกฎหมายปกครองของทั้งสองประเทศที่แตกต่างกัน

ในประเทศไทยปัจจุบัน ยังไม่มีศาลปกครองแยกเป็นเอกเทศจากศาลยุติธรรม ศาลยุติธรรมจึงเป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีปกครอง เสมือนหนึ่งว่า คดีปกครองเป็นคดีแพ่งสามัญประเภทหนึ่งและศาลได้นำเอาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาปรับใช้กับคดีปกครองด้วย ซึ่งเป็นการไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการ แนวความคิดและสภาพของคดีปกครองในปัจจุบัน จึงไม่สามารถบังคับใช้มาตรกาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือให้ความคุ้มครองต่อเอกชนผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการกระทำ

ทำทางปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องของวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา เห็นควรบัญญัติเรื่องของวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีปกครองแยกเป็นเอกเทศจากวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีแพ่ง โดยกำหนดข้อพิจารณาในการร้องขอให้ศาลใช้วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีปกครอง 2 ประการคือ

ประการแรก ผู้ร้องจะต้องแสดงให้เห็นว่าคำสั่งทางปกครอง หรือนิติกรรมทางปกครองนั้น จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องอันยากแก่การแก้ไขเยียวยาได้ในภายหลัง

ประการที่สอง คำขอให้ศาลสั่งระงับ หรือหยุดการบังคับตามคำสั่งทางปกครองหรือนิติกรรมทางปกครองนั้นจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดิน และจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่สมควร

ในส่วนที่เกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อพิพาททางปกครอง โดยคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา นั้น จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การกำหนดให้มาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องร้องทุกข์นั้น ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยการยื่นและการส่งคำร้องทุกข์ การพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ได้กำหนดให้ผู้ร้องทุกข์จะต้องแสดงให้เห็นว่า เป็นกรณีจำเป็นและรีบด่วนเท่านั้น ทั้งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ก็มีข้อจำกัดในด้านสภาพขององค์กรที่ไม่สามารถวินิจฉัยสั่งการได้เอง อีกทั้ง กระบวนการพิจารณาและสั่งการก็มีขั้นตอนที่ยืดยาวไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในระเบียนดังกล่าว จึงเห็นควรแก้ไขระเบียนดังกล่าว โดยให้ใช้มาตรการชั่วคราวได้เมื่อมีความจำเป็น จะเป็นการเหมาะสม และสอดคล้องกับระบบการร้องทุกข์ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง